

בס"ד

וטהר ליבנו "ויקהל"

הצפנת אל"ן השב"ס נחמא:

לעילוי זשמות

אבי ידידי ושותפי בעלונים

רבי יוסף בן זיכרון

ועמוס בן מרים

בבקשה הרבו בתפילה לרפואת תלמידי היקר

"צבי בן מניה"

שימשיך להתרפאות ברפואת הנפש והגוף ושמחת חיים

והצלחה וכוחות לאמו: "מניה בת צביה"

לספר "וטהר ליבנו"

ול"עלונים"

בקביעות שלח איימיל

106855@gmail.com

0527120333

ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש

יש להוסיף עוד, שהנה כתוב "אל תאמר כי בכוחי ובעוצם ידי עשיתי לי את החיל (עושר) הזה, כי השם אלוהיך הוא הנותן לך כוח לעשות חיל", ובתרגום אונקלוס שינה מהרגלו, וכתב, ה' נתן לך עצה לקנות נכסים.

זה הכוח שהשם נותן לאדם בפרנסה, דהיינו החלטה לקנות או למכור זה לא אתה זה שהחליט, אלא בורא עולם בכוחו נותן לך את ההחלטה.

ולכן היהודים שהתחזקו באמונה זו, בורא עולם זיכה אותם גם שיכלו לסייע בבניית המשכן, כי באמת הם כעבדים לא היה להם שום ידע וניסיון במלאכת האומנות וכפי שכתב הרמב"ן.

אלא שהיות והתחזקו באמונה ובביטחון בהקב"ה, אז כמו שהאמינו שההחלטות שלנו בחיים זה כי הבורא משתלט על השכל שלנו, כך הם האמינו שמספיק בכך שהם רוצים לבנות באומנות, והקב"ה ימלא אותם בחוכמה.

ואכן פלא עצום, הם בנו בפעם הראשונה בדיוק מושלם ובלי טעויות כלל, ועוד יותר פלא שלאחר יומיים שתרמו עוד לפני שבנו כבר ידעו לשער במדויק ולהגיד שתרמו מספיק די והותר!!!

זה מדהים כי בלי ניסיון מאיפה להם לחשב בדיוק כמה חומר הם צריכים לבניית המשכן, אלא שבורא עולם אכן הכניס בהם חוכמה עצומה שגם יהיה להם ידיעה ברורה מראש כמה צריך בדיוק.

ללמדנו שעלינו להתחזק בביטחון בבורא עולם, והנה הרבה פעמים בן אדם באמצע החיים מרגיש אבוד כי הוא מלא בחובות הבנק לוחץ נורא וחיובים חוזרים לו והריבית משתוללת כך שלא רק שהעתידי נראה מרגיע להיפך העתידי נראה שחור יותר, או בגלל צרה וצער אחר שמכאיב לו עמוק בלב, והוא שבור ומתפלל ושוב מתפלל ומתחזק תקופה ארוכה, ועדיין הוא לא רואה ישועה ה', והוא בוכה אבא: למה עזבתני?? אני מתקרב אליך בכל כוחי ובכל זאת רחוק ממני ישועה ונחמה לנפשי??

לכן נתחזק גם מדבר תורה זה ונדע שבורא עולם מחליט עבורנו, כי הוא משגיח עלינו מתוכנו ממש, ולכן הוא בוודאי יודע את צערנו ואת לחצנו, והוא אבא רחום אתנו בצרה ובכאב ובגלות, וכביכול בוכה אתנו בצערנו.

ודע לך כי את האמונה הזאת שהוא לצדך כל הזמן, אפילו בלי לראות את הישועה, זה מה שהוא מצפה ממך "ביטחון בהשם", ועד כמה שניסיון זה קשה יותר ומתמשך יותר, אם בכל זאת אנו לק' ולקה' עינינו, זה ירבה את שכרנו בשכר נצחי אין סופי, ואם אדם היה יודע מה גודל שכרו על אמונתו התמימה ובטחונו בכל מצב בה' היה רוקד ברחובות.

ויקהל משה, הדברים אשר צוה ה' לעשת, שבת שבתון - המשך

וייתכן שמשה רבינו רצה לקרב אותם ולא לרחק אותם, לכן יתכן שאם היה אומר להם קודם את מצוות המשכן לתקן את חטאם, ובסוף היה מסיים ב"אבל" זה לא דוחה שבת, יכול להיות שזה היה מכאיב להם, שכאילו יש דבר שהוא יותר דחוף או יותר חשוב מלנקות את הלכלוך של חטא העגל, כמו להבדיל אבא שאומר לילד מגיע לך פרס, "אבל", או כמו שאומרים לך אתה ממש מוצלח, "אבל", לכן משה נתן להם את השבת קודם בלי "אבל".

ומוסיף האלשיך (שאת המסר ששמירת שבת יותר חשוב מבניין המשכן הם אכן קיבלו בצורה מכובדת ולא מעליבה ופוגעת, בלי "אבל", אלא מכך שהוקדם מצוות שבת למצוות המשכן), שכאן משה בא והמתיק להם את השבת, שהסביר להם למה היא עדיפה על מלאכת המשכן, וגילה

המפרשים שאלו למה כאן כתוב בשונה ממה שכתוב בעשרת הדברות, שבעשרת הדברות כתוב "ועשית כל מלאכתך" ואילו כאן כתוב "תַעֲשֶׂה מלאכה" – כאילו נעשית מאליה?? ובכלל לכאורה די בכך שייכתב שבוים השביעי לא לעשות מלאכה??

וראיתי במפרשים שלאדם מאמין בהשגחת הבורא יתברך, שהוא ית' מפרנס אותו ולא העבודה שלו, לאדם כזה קל לשמור שבת, אבל למי שלא מאמין אלא בטוח שבכוחו ובעוצם ידו עשה חיל, אדם כזה קשה לו לשמור שבת כראוי כי הוא חושב בליבו: חבל "אם הייתי עובד בשבת הייתי מרוויח יותר".

ולכן כתוב "ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה", כאלו מלאכתך נעשית מאליה, שתאמין שבורא עולם הוא המפרנס, כך לא יקשה בעיניך לשמור שבת כראוי.

אבל למרות התירוץ הנפלא, עדיין קשה שמסר זה היה אמור להיכתב במצוות שבת שבעשרת הדברות ולא כאן במלאכת המשכן, כי כאן יש הזהרה לא לחלל שבת לצורך המשכן ולא לצורך הפרנסה, ואילו בעשרת הדברות שם מדובר באופן כללי לחיים של היהודים כמו שכתוב שם לא תגנוב ולא תחמוד וכו' ודווקא שם מתאים היה לכתוב את המסר הזה "תַעֲשֶׂה מלאכה"??

ונראה לתרץ, שדווקא כאן לאחר חטא העגל שמכיוון שהחטא בא להם מתוך חושך הטעייה וחושך ודאגות ובלבול מוחלט, לכן היה צורך לחזק את עם ישראל באמונה וביטחון בהקב"ה, ולכן דווקא כאן נכתב מסר זה "תַעֲשֶׂה מלאכה", וגם ע"י התחזקות באמונה ובביטחון הם יסכימו להתנדב לתרום למשכן בשמחה ובעין יפה.

כתב רש"י, ויקהל - למחרת יום הכפורים כשירד מן ההר, והוא לשון הפעיל שאינו אוסף אנשים בידיים, אלא נאספים ע"פ דבורו, והמפרשים מקשים א. מה הדגש שמשה הקהיל בפה ולא בידיים, וכי חשבנו שיש צורך להפעיל איסוף בידיים??? ב. למה לגבי שבת כתוב "אלה הדברים" בלשון רבים ולגבי משכן כתוב "זה הדבר" בלשון יחיד, הרי לגבי המשכן הרחיב את הדיבור הרבה יותר מאשר על שבת??

ונראה על פי האלשיך, שכאשר משה ירד ממחר ביום כיפור עם לוחות הברית, עם ישראל פחד לגשת אליו, כי קרן עור פניו, ולכן גם יום למחרת היה קשה לאסוף אותם כי פחדו קצת, לכן היה צריך להקהיל במאמץ, וכביכול כמעט היה צורך לאסוף אותם בידיים ממש, כי כאמור היה להם צער גדול ובושה עצומה שחטאו.

וכתב האלשיך, שלא תאמר הרי כל עניין שבת זה רק אות וזכר לבריא וחיידוש העולם, שאם כן מדוע התורה אסרה את מלאכת המשכן בשבת??

לכך כתוב "כי קדש היא לכם", שחלק קדוש ממנה היא לכם, **בכם ממש**, והיא הנשמה היתירה והקדושה הפנימית הנוספת בתוך האדם, וגם קדושת השבת היא לדורות, ולכן שבת קודם למשכן הזמני וחייוני, ודע שכשם שפני משה קרנו כך קורנים פניו של יהודי המקבל שבת כראוי בקדושה ובנשמה יתירה המנוצלת לקדושה יתירה.

ללמדנו, שכשאדם חוטא וחוזר בתשובה קשה לו מאוד המצב שהוא נתון בו והוא שבור ורגיש, לכן חייבים לבוא אליו בעדינות וברגישות, ולמתק לו כל מצווה וכל עניין שבקדושה, כך שימצא עונג וחשק אישי במצווה ובהמשך החיזוק.

"לא תבערו אש בכל משבותיכם ביום השבת" – א'

והאור החיים הקדוש בתחילת חומש בראשית מרחיב ומבאר, שהאש נברא במאמר ראשון והיה מובלע באבנים, ובורא עולם גילה במוצאי שבת לאדם הראשון אופן הערבוב של היסודות בטבע בריאתם וניצולם לצורכן, וזה נחשב בריאה, כי ניצול היסודות זה כבריאה.

ואם כן היות וגילוי האש ובפועל הוא לא היה בשבת ימי המעשה, אלא התגלה במוצאי שבת, לכן יש דעות שהוא פחות חמור משאר המלאכות שהיו בשבת ימי בראשית.

אומנם להלכה גם הבערה היא ככל הל' מלאכות ועונשה במיתת ב"ד ככל המלאכות, ולפי זה אדרבא בגלל שאש זה תגלית אנושית לכן יש לה חשיבות יותר גדולה כמלאכה.

והספורנו והרבינו בחיי כתבו שבכוונה משה הביא את מלאכת האש, כי ידוע שרוב המלאכות שבני אדם מתעסקים הם ע"י האש, וכלשון הספורנו "כלי לכל המלאכות או לרובן" שהיא סיבתם ועיקרם.

ונראה לי להוסיף, שיש כאן נבואה ממש בדברי הספורנו והרבינו בחיי, ושבכוונה משה רבינו הביא את מלאכת האש בדגש "בכל מושבותיכם", כי כאן מרומז גם החשמל בן זמנינו, כי היום יותר מתמיד הוא מפעיל את רוב המלאכות והמכשירים בימינו.

מה עניין הבערה כהקדמה למלאכת המשכן ?? – ב'

אז כשם שבורא עולם נתן מתנת חיים לאדם הראשון חוכמה ודעת עליון כך גם לכל עם ישראל יתן הקב"ה דעת עליון לעשות מלאכת מחשב.

וכן כמו שאנחנו מחשבים את ההבערה שהיא תגלית אדם הראשון, למלאכה כשאר המלאכות שעלינו לשבות בה בשבת כי הייתה טמונה בששת ימי בראשית אפילו שהייתה רק בכוח ולא בפועל.

אם כן גם בורא עולם יחשיב לנו את כל רצוננו ושאיפות לבנו הטהור כמלאכת שמים מושלמת, שגם אם כל החוכמה שבה נשתמש לבנות את המשכן יהיה מהדעה שנתן לנו הבורא, בכל זה יחשב לנו כאילו אנחנו עשינו את המלאכה בשלימות.

ויתכן עוד שמלאכת הבערה נחשבת למלאכה למרות שאדם הראשון גילה אותה רק במוצאי שבת והיא בפועל לא הייתה בששת ימי הבריאה, כל זאת בגלל שאדם הראשון

להם שקדושת השבת היא קדושה קדומה מששת ימי בראשית והיא עצמה קדושה שמשיפה קדושה לנשמה יתירה, לעומת מלאכת המשכן שהיא רק הכנה להשראת השכינה.

ונראה להוסיף שדווקא נקט במצוות שבת "אלה הדברים" לשון רבים, כי מעלת השבת היא עצומה וכפי שנראה בהמשך בד"ה ויקהל שעם ישראל לוקחים את שני הדברים/מטרות של שבת ומחברים אותם יחד, ואולי החיבור בין 2 הדברים גורם שנקבל נשמה יתירה בשבת.

בגמרא שבת ע' עמדו על השאלה, מדוע משה רבינו הביא דווקא את האיסור להבעיר אש בשבת מכל לט' המלאכות האסורות בשבת, ודעת רבי יוסי שאכן הבערה שונה מכל מלאכות השבת שהעונש המרבי עליה זה לאו ומלקות ולא מיתה כשאר המלאכות, ואכן יש לתמוה למה באמת לדעת רבי יוסי שונה מלאכת הבערה משאר המלאכות בחומרת העונש ???

והנה בגמרא פסחים נ"ג כתוב שמברכים על האש במוצאי שבת כי תחילת ברייתו במוצאי שבת, והגמרא מוסיפה שהיו עוד אורות, אבל האור שלנו היה במחשבה של בורא עולם לבוראו בערב שבת, אבל בסוף האור שלנו נברא במוצאי שבת, שבמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דעה באדם הראשון מעין דעה של מעלה, והביא שני אבנים וטחנן זו בזו ויצא מהן אור.

והמפרשים כתבו שבוודאי גם האש נברא בששת ימי בראשית שאין כל חדש תחת השמש, ולא נגמרו בפועל אלא בכוח עד שנגמר בפועל במוצאי שבת, ולכן כתב החתם סופר שם נ"ד שהמקשן בגמרא לא החשיב מעשה אדם הראשון כבריאה אלא רק כתגלית שגילה בכוחות הטבע שיש בכוח האבנים להוציא אש, אבל למתוך בגמרא ומסקנת הגמרא תגלית האדם שמקיים מחשבת הקדוש ברוך הוא שהייתה בערב שבת זה דומה לבריאת הקב"ה.

ולמרות שמצאנו ביאור להבדל או למיוחד בהבערה מול שאר המלאכות, עדיין צריך עיון מדוע חשוב דווקא כאן כביכול כהקדמה למלאכת המשכן ללמד את המיוחד במלאכת הבערה לעומת שאר המלאכות??

ואולי היות ועם ישראל היו עם של עבדים בעבודת פרך במשך שנים רבות מאוד, והם היו משתוממים איך יצליחו ליצור משכן מעשה אומנות מעשה חושב פלא אומנותי שגדולי האמנים בכל ההיסטוריה יתקשו לבצע אותה, ואיך הם עם של עבדים לא מלומד יצליח במשימה מורכבת זו?? וכדברי הרמב"ן.

לכן הדגיש להם בורא עולם את מלאכת הבערה בשבת, שכל יחודו של מלאכה זו מגיע בגלל מדרש זה בגמרא, שבמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דעה באדם הראשון מעין דעה של מעלה, והביא שני אבנים וטחנן זו בזו ויצא מהן אור.

נהג בענווה ובהגיונות וביושר ולא ניכס לעצמו כבעלות את יצירת האור למרות שזה מדהים ודומה לבריאת הקב"ה וכלשון החת"ס,

אלא אדם הראשון ביטל את מעשהו בטענה שזה יצירת הקב"ה והוא רק גילה את חוכמת הבורא הטמונה בבריאה מששת ימי בראשית, ולכן לו אין לו חלק מיצירת הבריאה.

ואולי כנגד ענוותו של אדם הראשון ובכוח התבטלותו שכל התגליות שגילה בטבע שייך למלאכת בורא עולם בששת ימי בראשית, **כנגד זה** נתן הקב"ה **כוח ויכולת לעם ישראל לבנות את המשכן גם כאשר לא למדו אומנות כלל במצרים, וגם שזה יחשב כאילו הם בנו** למרות שבורא עולם נתן להם הכל, את הכסף והזהב ושאר החומרים ואת השכל והדעה והנטייה והרצון והשכל.

שבת קודמת למשכן, מכוח חיזוק האמונה - ג'

למרות שהוא בעצם רק כאילו חיבר פאזל, אבל הגאווה שלו צומחת כי רק הוא הצליח והגיע לתגלית המיוחדת שלא הייתה ידועה עד כה לאחרים, וקשה לו לוותר על הכבוד ולמוסרה כביכול לחוכמת הבורא, ודווקא בגלל גאוותו ואמונתו בכוח האדם בטבע, לכן אינו מגיע לאמונה בבורא עולם כראוי למגלה עמוקות בבריאת הבורא יתברך.

ואכן החתם סופר שהגדיר ש"תגלית האדם שמקיים מחשבת הקדוש ברוך הוא - דומה לבריאת הקב"ה", זה שעל האדם המדען והמגלה תגליות להתלהב ולהתחבר לבורא עולם בחיבור אמיץ וחזק, כי הוא **כביכול שותף לקב"ה במעשה בראשית**, ועליו להודות לבורא עולם על שזיכהו בשותפות מדהימה זו.

וכמו שנאמר בגמרא **שבת י'** על **דיין הדן דין אמת** לאמיתו שנחשב כשותף להקב"ה במעשה הבריאה.

אבל במקום שאפשר להתחבר באהבת ה' ולדבוק בהקב"ה מאוד, דווקא שם גם **היצר הרע מחכה**, ויש לו כוח להפיל מאוד את האדם בגאווה שתביא אותו לכפירה ולכפיות טובה, כי זה **כנגד זה ברא אלוקים**.

ובעצם כל מי שמחדש חידושי תורה בקדושה ולאמתה של תורה, הרי הוא גם כביכול מגלה מה שאחרים לא ידעו, אבל האמת שכל החידושים הנכונים **"כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש"** כבר נמסרו למשה בסיני, ואכן הוא יכול מצד אחד לצמוח בכוח החידושים להתקרב לבורא עולם על שזיכה אותו בתורה הקדושה שיהיה לו חלק בה.

ומצד שני היצר הרע מסוגל דווקא לקחת אדם תלמיד חכם ומחדש נפלא, ולמלאות אותו בגאווה שהוא הבעלים של התורה, ומכוח הגאווה להביאו למחוזות שליליים, וכך הוא יחטיא את הרבים במחלוקת ועוד מרעין בישין רח"ל, כי גם כאן זה כנגד זה ברא אלוקים.

ללמדנו, שאם קיבלנו כלים מיוחדים ומתנות וכישרונות מבורא עולם עלינו להשתמש בהם רק לטובה, ונדע שאם לא נשתמש בכלים שקיבלנו לטובה מיד היצר הרע יטה אותנו לרעה גדולה ודווקא מתוך הכלים והמתנות שקיבלנו מבורא עולם, וכן להיפך יש דברים שקיבלנו בחיינו הנראים שהם רק כלים לטומאה וליצר הרע ולחטאים אבל זה כנגד זה ביכולתנו להפוך דווקא את הנראה ככלי לטומאה להפכו לכלי לקדושה עצומה.

וזה כמו אותו נזיר מהדרום שגם הוא קיבל מבורא עולם דבר שאין לאחרים כי הוא היה **"יפה תואר נדיר ביופיו"**, ושמעון הצדיק התלהב מקדושתו כפי שנראה בהמשך ונישק אותו בראשו כפי שמנשקים ספר קדוש, וגם חרג ממנהגו ואכל מקורבן אשם של אותו נזיר יפה תואר למרות שבחיינו לא הסכים לאכול מקורבן נזיר טמא שלו.

ומיד היצר התחיל להתפרע בו עד כדי לטרדו מן העולם, ולכן נכשל ונטמא אותו נזיר בטומאת מת והוצרך פעמים לספור נזירות ולהקריב קורבנות בירושלים, כי **לכזה ארס רב וקטלני** לא הספיק נזירות פעם אחת וגזיזת השער פעם אחת בלבד, אלא **הצריך פעמים נסיעה לירושלים**,

כאמור בני ישראל שובתים מכל מלאכה האסורה בשבת גם ממה שבפועל נברא במוצאי שבת, כי **בכוח הוא נברא בששת ימי בראשית, והם שמחים לשבות** ביום השבת גם ממה שהוא **למחצה ולשליש ולרביע מבריאת הבורא בששת ימי הבריאה**,

ואדרבא זה הוכחה הכי חזקה באמונה שלנו בבריאת העולם, שאנחנו מראים שאנחנו מאמינים **שכל תגלית אנושית בטבע** עד לימינו, זה לא חדש אלא הוא כבר היה ונוצר על ידי בורא עולם, ורק ה' נתן דעה לבני האדם לגלותה.

והיות התגליות שבטבע לא נפסקות אלא ממשיכות ומתגלות עד לימינו, ואילו מלאכת המשכן הסתיימה וגם המשכן עצמו היה זמני וכדברי האלשיך **הכתובים קודם**, לכן יש עדיפות להקדים את השבת על מלאכת המשכן, וגם השבת עדיפה ממלאכת המשכן שלא עוסקים במלאכת המשכן בשבת.

וזה מזכיר לי שאלה ששאלו גדולי ישראל, שאיך יתכן ומדענים גדולים וחכמים ועמקנים בעלי ידע נרחב בכל זאת כופרים בבורא עולם!!! הרי הם יותר מאחרים רואים את נפלאות ה' הטמונים בטבע, היאך הם לא יוצאים בריקוד ובמחולות בגלותם **"מה רבו מעשיך ה' !!!"**

ותשובות לכך שמעתי בשם הגאון הרב אלחנן ווסרמן הי"ד וגם מהגאון הרב שך זצ"ל, תשובה אחת היא: שהמדענים כופרים כי כביכול סימנו מטרה מראש שלנקודה הפנימית שהיא האמונה בבורא עולם לשם לא להתקרב וחלילה לא להגיע, לכן הם אכן לא מגיעים לאמונה רח"ל.

ותשובה נוספת שמעתי: שהמדען כל כך מתלהב שגילה את חוכמת הבורא בטבע, ובגאוותו כי רבה היא, הוא מנכס זאת לעצמו כאילו זה שלו, כאילו הוא יצר את זה וכאילו הוא ברא את זה!!

וכפי שכתבתי באריכות בפרשת נשא, שאותו אדם בחיים לא ראה את עצמו, וזאת אומרת שאדם זה שמר מאוד על עיניו, כי מי שהולך אחר עיניו לרעה, בוודאי מתבונן כל הזמן במראהו ומשקיע במראהו, והנה לפתע נכשל הבחור כשראה את יופי תוארו הנדיר.

של אותו דרומי גדול יותר כך הקדושה שלו גדולה יותר, כי כגודל הניסיון כך גודל השכר, ולכן אמר שמעון הצדיק שהיה קודש הקודשים כמלאך ה' שליווה את אלכסנדר מוקדון במלחמותיו, "חימדתיו" "חיבתתיו" "ונישקתיו" על ראשו, כי היופי של הדרומי הפך לקודש, וכמה שהוא יותר יפה ונחמד הרי שהקדיש יותר לקדושה.

ופעמים גזיזת יופי שער המדהים, ורק ככה יוכל לחנוק ולבטל את יצרו שעמד עליו להאבידו מן העולם לגמרי.

והיות ואותו בחור נלחם ביופי שלו שלא יורידו לבאר שחת והקדיש בנזירות את יופיו, על כן שער היפה הפך מחפץ של יצר הרע לחפץ של קדושה, ועד כמה שהיופי

ללמדנו, שמכל דבר אפשר ליצור מעלה או חיסרון, תלוי מה יהיה צורך השימוש שלנו בו, וזה נוגע לכל עניין בחיים, שעם אברי הגוף אפשר לרוץ ולעסוק בתורה ומצוות ואפשר לרוץ ולעסוק בעבירות, לכן כל מצב וכל עניין בין הנראה טוב אכן לשמרו לטוב, ובין מצב ועניין הנראה רע עלינו להפכו רק לטוב, ולפי הקושי השכר !!! לכן חזקו ואמצו ותתעלו אמן ואמן.

ויקהל משה, אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת, יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'

והנה ביאור שתי הסיבות הם, הסיבה הראשונה שתשמרו את השבת כי זה לכם, - וכפירוש רש"י, שאות וסימן וכבוד שבחרתי בכם, שהנחלתי את יום מנוחתי למנוחה שלכם, הסיבה השנייה שתשמרו את יום השביעי כי זה לה', שאנחנו מאמנים ומעידים את האמונה בבריאת העולם, ועל כל סוג מטרה של שמירה כתוב בפסוק עונש מוות בנפרד.

וסינים העניין שם הוא "ושמרו בני ישראל את השבת לדורתם ברית עולם", שעם ישראל בפועל יחברו ומחברים בין השבת לכם - לשבת לה', דהיינו גם "ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם" וכאמור האות והכבוד לעם ישראל שבורא עולם בחר בעם ישראל שינוחו ביום מנוחתו, וגם "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי, שבת וינפש" שזה הקודש לה', שאנחנו מאמנים את האמונה בבריאת העולם.

ולפי זה מובן, שבתחילת הציווי כתוב "דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו", ואילו בסוף "ושמרו בני ישראל, כתוב "לעשות", וזה בעצם כמו בפרשתנו ויקהל, שכתוב לגבי שבת שציווה השם "לעשות".

כי העשייה של עם ישראל הייתה לחבר בין 2 המטרות כמטרה אחת מאוחדת, שהלכם והלה' יהיו ביחד, וזה לעשות את השבת.

ובלשון "ושמרו" משמע שבורא עולם קבע שכך במציאות עם ישראל ישמור את השבת לנצח, ולכן דווקא כאן משה רבינו הביא מיד את המצווה באופן מאוחד ולכן הקדימה למלכת המשכן, כי זה השלימות של שמירת שבת.

שני לוחות הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת, וכן כתוב בתורתך – המשך

מהתורה, וכי מה שכתוב בלוחות אין זה מה שכתוב בתורה??

אלא בתורה יש תוספת חידוש שלא כתוב בלוחות הברית, והוא מלבד הציווי של שמירת שבת יש כאן כמין נבואה שמעיד בנו הקב"ה בשמחה ובהתלהבות שעם ישראל יקיים את המצווה בשלימות - "ושמרו", שעם ישראל מחברים את 2 המטרות ביחד שהשבת לכם והשבת לה' יהיו ביחד.

המפרשים שואלים מדוע בפרשת כי תשא כתוב קודם את מעשה המשכן, ורק לאחר מכן כתוב על שבת?? ואילו כאן הקדים מצוות שבת למלאכת המשכן??

והנה רש"י כאן כתב: הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת, ולכאורה קשה שהרי דרשה זו כבר דרשה רש"י בפרשת כי תשא מהפסוק "אך את שבתותי תשמורו" שלמרות מצוות המשכן בכל זאת לא יחללו את השבת בשבילה??

ובהתעמקות בפסוקים נבחין שבפרשת כי תשא במצוות שבת יש מספר כפילויות לכאורה, הן בעניין השמירה והן בעונש בפסוק א. "אך את שבתותי תשמורו", "ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת", ב. "ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש לה', כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת", ג. "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורתם ברית עולם, ביני ובין בני ישראל אות הוא לעלם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש", ונשאלת השאלה מה פשר כל הכפילויות??

ואכן בהבחנה בפסוקים נבחין שיש אזהרה בנפרד, על שמירת שבת בגלל שהיא "קדש לכם", ועוד אזהרה בפסוק נפרד על שמירת שבת בגלל שזה "קדש להשם", והתורה מדגישה כל סיבת חיוב שמירת שבת בנפרד, ואילו כאן בפרשה זה נכלל בפסוק אחד ואזהרה אחת "יום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון להשם".

ויתכן שלכן כאן בפרשה משה רבינו אמר "אלה הדברים" כי אכן כלל וצירף את 2 דברים יחד, והשאלה למה אכן שינה מדברי השם שהפריד בין 2 הדברים??

ונפלא ביותר לפי זה הנוסח שתיקנו אנשי כנסת הגדולה בתפילת שחרית של שבת, "ושני לוחות אבנים הוריד בידו, וכתוב בהם שמירת שבת, וכן כתוב בתורתך, ושמרו בני ישראל את השבת".

ולכאורה היה צריך לכתוב את הפסוק של הציווי "אך את שבתותי תשמורו" או "ושמרתם את השבת" ולא את הפסוק את התוצאה "ושמרו"?? וכן קשה לכאורה, שאם כתוב בלוחות שמירת שבת מה צריך להוסיף עוד פסוק

מלא אתם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחשב ורקם וחושבי מחשבות - המשך

שהדי יש חכמים גדולים כמו מדענים וחוקרים ומגלי תגליות שהחוכמה לא מביאה אותם להתקרב ולעבוד את בורא עולם כפי שמצופה מהם.

המפרשים מאריכים מה המשמעות "חכמת לב" שהרי חוכמה אמורה להיות במוח ולא בלב?? ולפי הדברים הקודמים הדברים ברורים.

ומצופה מהם האמונה החזקה כי הם מבינים יותר מאחרים את גודל ועוצמת חוכמת הבורא בבריאה.

ובכל זאת הם כופרים בבורא עולם ולעיתים הם ראשי הכופרים בעולם, כי **החוכמה לא הביאה אותם לטוב אלא הובילה אותם לחטא ולתהומות הכפירה והרשע.**

לכן מדגישה התורה, **"חכמת לב"** במשקל של **"נדיב לב"** שבחוכמה האדם ישתמש רק לטובה, ויתמסר כולו לבורא עולם שחנן אותו בחוכמה, ויעבוד את בורא עולם גם עם כל הרגש, כך שיעבוד את **הקב"ה "במוח ולב"** שזה היא השלימות.

ויהי רצון שבורא עולם יטהר לבנו לעובדו בלב שלם, שנזכה לראות את גודלו וכוחו וחוכמתו יתברך בעולמו, ומזה נתעלה בדבקות לבורא יתברך ונתמלא באהבה רבה לבורא הגדול והעצום שמלא כל הארץ כבודו, ושלתבונתו אין קץ, ובעזרת ה' הקב"ה ימלא משאלות ליבנו לטובה, ושיאפוּתינו לעולם יהיו לטובה אמן סלה

"יהיה לכם קדש"

שהתגלה לאשתו וסיפר לה על בנה שיוּלד לה **"שמשון"** ישוב ויתגלה אליו, והנה פלא המלאך חזר אבל שוב רק לאשתו, והיא זאת שקראה לבעלה שיצטרף.

ונשאלת השאלה, **למה שוב התגלה לאשה ולא לבעל**, הרי הוא התפלל והוא העתיר והתאמץ בתפילה?? למה המלאך העדיף להתגלות לאשה?? **במה היא עדיפה??**

ונראה לתרץ על פי הדברים הקודמים, שהיות ועל האשה היה מוטל מאמץ במשך 9 חודשים להתנזר מענבים ושכר, ולזהר מאוד לאכול רק אוכל טהור, לכן היא זכתה והיא העיקר והמלאך התגלה שוב אליה, **כי מי שמתאמץ במצווה מעשית ופיזית ומקיים אותה בזהירות חזקה מאוד ובזמן ממושך, יש לו יותר חשיבות ממי שהתפלל חזק אפילו במשך יום או יומיים.**

"יהיה לכם קדש" זה ציווי שנצטוו ישראל עוד לפני ציווי המשכן, נכון שזה **כתוב בעניין קדושת השבת** אבל זה נוגע לכל עניין שבקדושה, **שכל קדושה תהיה חלק מאתנו ממש**, וכמה שנשקיע יותר כך נתחבר בנו הקדושה יותר.

ולכן כתוב לגבי **מצוות שבת** שבה כתוב הציווי **יהיה לכם קדש** "הדברים אשר צווה ה' לעשות", ואילו לגבי **משכן** כתוב רק "הדבר אשר צווה לאמר", והרי **בשבת** בעקרון **צריך לא לעשות מלאכה**, ואילו **למשכן יש הרבה מה לעשות??** אלא במצוות שבת שכתוב **"יהיה לכם קדש"** שהקדושה חייבת להיות קבועה בתוך האדם, שם יש **וצריך הרבה לעשות ולפעול.**

והנה בנביא **שופטים יג'** כתוב שמנוח התפלל והעתיר והתאמץ מאוד בתפילה וביקש מבורא עולם שהמלאך

ולכן אחים יקרים וקדושים קבלו עליכם צדיקים וידידים 40 יום, כן, 40 יום של קדושה ושמירת העיניים והמחשבות, כנגד יצירת הוולד, כן אתם מתקנים ב40 יום כאילו נוצרתם מחדש, נכון זה מאמץ ומצריך כוח ואורך רוח, אבל זה עוצמתי יותר וחזק מתפילה, אבל כמובן חייבים תפילה שיהיה לנו את הכוח והרצון להתמיד בקדושה, ושלא נעמוד בניסיון קשה ושלא ניכשל חלילה אמן ואמן.

כי קרן אור פניו - שבת שבתון לה'

ואז הרהרתי עוד, הנה הולך יהודי לבדו ברחובות גרמניה, ופתאום מולו פריצות איומה!! והיצר אומר לו: אף אחד לא מכיר אותך כאן כולם גוים, תיפול כבר!! ובבית תחזור בתשובה, אני מבטיח לך שאני יעזור לך לחזור בתשובה!!!

אבל היהודי **צועק בלב**, **לאאאאאא**, אבא!! אני לא רוצה **"אסור"**, די יצר הרע תפסיק להסית, די להסית - זה עבירה!!! וברוך השם הוא צדיק מתגבר, ואז כמו קרן לייזר עוצמתי מתפרץ ממנו ואורו זורח עד למעלה למעלה, כן זה בולט מלמטה עד לכסא הכבוד!!! אוי איזה נחת רוח עשה יהודי צדיק זה ליוצרו, ומלאכי השרת שרים לו **"ועושה נחת רוח, נחת רוח ליוצרו"**.

ולא חייבים להגיע בשביל זה עד גרמניה, זה יכול להיות גם פה - ברחוב ובשכונה, לא להסתכל בשום דבר המביא לידי הרהור אפילו שאף אחד לא מרגיש, ואם **ראיתי בלי כוונה**, עלי להתחנן, **אבא!!! תוציא לי את זה מהזיכרון** בבקשה מתחנן אבא מתחנן אני על נפשי, והנה זה עף ונעלם כאילו לא היה!!!

ואבא שבשמים אומר לפמליא דיליה **"חזו חזו בני חביבי"**, קדושתו וטהרתו על פניו וגבורתו כאריה ועזותו כנמר, שפע ברכה והצלחה ניתן לו וברכת השם יותן לו אמן.

ויש גם קדושה שלא כולם מרגשים אבל אתה עצמך תרגיש בעצמה, כי הנה כשאתה הולך ברחוב בארץ ישראל, ומשתדל לא להסתכל, ואתה יודע שיש מה לראות כי הבחנת בלי רצון, ואתה מתגבר ומסלק מעצמך מחשבות

כתב הבעל הטורים למה נסמך בתורה העניין שקרנו פני משה **סוף פרשת כי תשא** למצוות שבת **בפרשתנו**, לומר לנו שאין דומה קירון אור הפנים של שבת לשאר הימים.

ומשמע מדבריו שלא רק למשה רבינו יש קירון אור פנים, אלא גם ליהודי שייך שיהיה לו קירון אור פנים, ואם כן למה לא על כולם רואים זאת???

התשובה מדוקדקת בדבריו, שאינו דומה קירון של שבת ליום חול, דהיינו שליהודי שכבר יש לו אור קדושה שזורח ומאיר בפניו כל השבוע אזי בשבת קודש האור שעל פניו מתחזק יותר.

אבל את האור הזה בזמנינו לא כולם זוכים לראות, כי יש עיניים שנטמאו כל כך שאין להם רגישות לראות טוב, אבל יש שאכן באמת כן רואים את האור הקורן מאדם קדוש.

למשל, הייתי בטיסה לארה"ב ובאמצע הטיסה היינו בגובה של 10 אלף מטר, וראיתי במסך שכתוב שאנחנו מעל גרמניה, וחשבתי לעצמי, בגרמניה יושב מיליונר שיש לו רחוב שלם, אפילו מסוק פרטי, וחושב לעצמו אני ואפסי עוד, **"אני כל העולם"** ענק שבענקים!!!

אבל מגובה שבו הייתי - רק 10 קילומטר, כבר לא ראיתי אותו!! וגם לא ראיתי את הבית הענק שלו, ואפילו לא ראיתי את הרחוב שלו, ואפילו גם לא את העיר שלו, רק חום וירוק במקום רקע התכלת של הים.

בקדושת ארץ ישראל האמתית, כי קילפת מעליך את הקליפות הטמאות שמכסות מאתנו את הארץ הטובה והקדושה, אשריכם המתקדשים בעיניים וחשים בקדושת הארץ, בזכותם ישוב השם ויגאל אותנו גאולה שלימה בקרוב.

רעות, אתה לפתע חש כאילו אתה מרחף בעולם אחר, בעולם של צדיקים!!! למעלה מן השמש.

וזה נכון!!! כי אתה נמצא בארץ ישראל האמתית הקדושה, ארץ ישראל הקדושה בלי הקליפות, כי נגעת

סיפרו לי על אחד שזכה ב-56 מיליון שקל, ההפתעה שהייתה על פניו כשנודע לו שזכה קשה לתאר, ורציתי שיהיה לכם ברור, כשאתם מתגברים על היצר, ודווקא כשקשה מאוד, כך בדיוק מופתעים ממכם, אבותיכם הקדושים זיכרונם לברכה, ובורא עולם שמח בכם!!! והשמחה היא הרבה יותר עוצמתית ממה ששמח זה שזכה בלוטו, אין לי ספק בכך!!!

"וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העינים"

וממילא אכן הם הצליחו לגדל גם בעיני בשר ודם את היריעות עינים.

ואולי הם גם רצו להמחיש את החיבור בין בורא עולם לעם ישראל, כאילו אנחנו הבהמות אבל בכל זאת אנחנו מחוברים לקדוש ברוך הוא, כמו היריעות שמשמש לקדושת המשכן היה מחובר בעינים.

ויתכן שלכן יש כתוב פעמיים על המשכן, פעם אחד בפרשת תרומה ותצוה, ושוב כתוב כמעט אותו דבר בפרשה שלנו ויקהל, כי שזה גם עבור הנשים הצדקניות שחיפשו בכל פינה מה הם יכולות לחדש, ואכן הם מצאו לחדש חוכמה יתירה ביריעות עינים,

וחוץ מזה אפשר לתרץ שפעם אחת זה לדעת איך לבנות את המשכן, ופעם שניה זה ללמד הלכות שבת מעבודת המשכן.

בגמרא מתואר כי טוויית היריעות שנעשו בצמר העינים התבצע באופן נדיר ומיוחד במינו, שהנשים טוו את הצמר על גבי העינים החיות, עוד קודם שגזזו אותם מגופם.

ולא מובן מדוע הנשים התאמצו לטוות את היריעות עינים על גבי העינים ממש, וגם לא מובן מדוע היריעות העינים היו מונחות הראשונות כך שבפנים המשכן ראו תקרה מיריעות עינים, ולא את כיסוי התקרה היפה "עורות תחשים"???

ויתכן שהנשים הצדקניות שמעו את זה שאת היריעות עינים זה מה שיראו בפנים המשכן/בתקרה, לכן הם החליטו להתאמץ לעשות ביריעות עינים משהוא מיוחד במינו שבכך יתפאר המשכן, ולכן הנשים התאמצו לטוות את היריעות עינים על גבי העינים ממש בחוכמה נפלאה,

ללמדנו, שיופי אמתי זה בהשקעה ומאמץ ובמחשבה, והוסיף לי "הצדיק רבי שמשון נקאש שליט"א מטבריה" שזה ההסבר מדוע ציור יקר יותר מתמונה!! הרי תמונה יותר חיה יותר מדויקת מציור??? אלא שציור שווה הרבה יותר כי הושקעה בו עבודה ודיוק רב, וגם אנחנו נעשה מאמץ והשקעה לשפר את נשמתנו ולפאר את נשמתנו, בחידושים בתורה, ובעבודת השם, ולא לעבור את היום בלי מחשבה מה יש עוד לחדש ולשפר וליפות, כי תמיד יש מה עוד להוסיף.

טוו את העינים – המשך

אלא מלאכת מחשבת, והדברים נפלאים ממש!! כפתור ופרח.

ונשאלת השאלה, בכל זאת מה הרווח בחוכמה זו??? הרי אחרי שחתכו את הצמר שטוו על גבי העינים זה היה כמו צמר רגיל, ומה העניין שקודם הוא היה מחובר לבהמות הרי עכשיו אחרי שנחתך אין זכר לזה???

ונראה לתרץ, שדווקא לכן הנשים חכמות טוו את העינים, וכלשון רש"י "חוכמה יתירה הייתה בהן שטוו על גבי העינים" ממש, כי הן ראו לפתע את העינים שהיו בעלי צמר ארוך עומדות במקום אחד ולא זזות כהרגלם, ויותר מכך העינים בחוכמה גרמו לנשים שהיה להן חוכמה יתירה ורגישות יתר להבין שגם הבהמות רוצות חלק במלאכת המשכן.

והנשים ניסו לטוות על העינים לראות עד כמה הם יתאפקו ולא יזוזו, ואכן הנשים קלטו שאכן ה' נתן חוכמה מיוחדת בבהמות, לכן הנשים רצו שיהיה זכר לנס הגדול שגם הבהמות רצו להשתתף ובורא עולם חנן גם את הבהמות בחוכמה, על כן טוו את הצמר על גבי העינים.

ובפרט שידעו שיריעות עינים זה התקרה הנראית מפנים המשכן, לכן תמיד ייזכר גדלות הבורא ונפלאותיו, שאדם ובהמה ובעצם כל הבריאה השתתפה בחוכמה לבנות בית לה'.

בגמרא ירושלמי יומא יז' א' כתוב שאפילו בחציבה האבנים ובאריגת הבדים היה צורך לעשותה לשם הקדוש, ואם כן מקשה **החלקת יואב קונטרס קבא דקשייתא סג'** שבגמרא שבת עז' כתוב שהטווה בשבת צמר על גבי בהמה פטור, כי זה נחשב מלאכה כלאחר יד ולא מלאכה רגילה, ובשבת חייבים רק על מלאכה רגילה כמו המלאכות שהיו במשכן, ובמשכן היה הכל מלאכת מחשבת ולכן מלאכה שנעשתה כלאחר יד לא נחשבת מלאכה ופטור עליה.

ואם כן הקשה: הרי הנשים שטוו על גבי העינים עשו מלאכה שהיא נחשבת מלאכה כלאחר יד ולא מלאכת מחשבת וממילא זה לא מלאכה ראויה למשכן?? וגם נלמד מזה שבשבת יהיו חייבים גם על מלאכה כלאחר יד??

ובספר פרדס יח' שנה י' נח' תירץ קושיות עצומות אלו על פי המדרש רבה מח' ה' על הפסוק "וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה", שהקב"ה עבור מלאכת המשכן נתן חוכמה לא רק לאדם אלא גם לבהמות, והדברים תמוהים, בהמה??? חוכמה לבהמה?? מה התועלת בכך??

וכתב שזה התועלת, שהבהמות קבלו חוכמה לעמוד ולא לזוז בעת האריגה, וכך הנשים צדקניות הצליחו לארוג על גבי הבהמות בקלות.

והיות ורק הפעם הבהמות לא זזו, אם כן דווקא כאן במלאכת המשכן באופן חד פעמי זה לא מלאכה כלאחר יד

אלא דווקא פשטות זו, היא זו שתזכיר את המיוחדות שהייתה ביריעות אלו, ואת הנס!! שניתנה חוכמה לצורך הכנת המשכן גם לבהמות, ולכן גם הזכירה התורה תחילה את מעשה היריעות כי יש בהם פלא וחוכמה יתירה.

שעצם ראיית היריעות עיזים דווקא מתוך המשכן, כאשר היריעות עיזים הוא הפשוט במראהו לעומת התחש הצבעוני או עורות אילים מאודמים, שלכאורה התחש היה אמור אולי להיות בפנים??

ללמדנו, שחוכמה יתירה זה לשים לב לשני ולאחר ברגישות יתירה, כמו שהנשים שמו לב לחוכמת הבהמות, וכמובן בחוכמה יתירה ובהשקעת חשיבה מעמיקה עלינו לנצל כל עניין טוב שאפשר להוציא מכל אדם אפילו מבהמה אם זה מקרב אותנו ואותו לעבודת ה' יתברך.

ולכן, גם אדם שהוא כבהמה, עלינו לזכור שעל ידי חוכמה יתירה אפשר למצוא את הטוב שבאדם ירוד זה, ולעלותו על דרך המלך מכוח ניצול הטוב שבו, ודע לך לפעמים אנשים המכונים רעים כי אכן צברו הרבה מעשים רעים בחייהם, אם בכל זאת אתה תבחין בנקודה אפילו קטנה חיובית שיש בו ותבליט אותה ותגדיל אותה דע לך שהרבה פעמים אתה תצליח מנקודה זו לשלוט על כולו ולהפוך אותו לאדם שכל כולו חיובי, כי סוף סוף משהו מצא בו נקודת אור והאיר את חייו.

תקיפות ואומץ והכריזו בגאון על יהדותם ועזבו את מוסקבה בלי רכוש ובחוסר כל!!

וזה מזכיר לי סיפור על החפץ חיים שרבנים לחצו עליו להכריז חרם על יהודים שעבדו במפעל בשבת כי המדינה הרוסית חיבה אותם לעבוד גם בשבת, וטען לרבנים נראה לכם שהדין פשוט להחרים אבל בעיני זה לא פשוט!!

הנה לכם טען החפץ חיים: אם היינו מרחיקים אותם בגלל חילולי השבת כפי הכתוב בהלכה, הרי הם לא היו מקדשים שם שמים בפרסייה, שהממשל הרוסי פשוט נדהם שאפילו יהודים מחללי שבת עדיין היהדות בוערת בהם אש!! וזה קידוש ה' עצום.

וכפי הדוגמא שהביא החפץ חיים בעצמו, שיהודי מוסקבה במשך עשרות שנים חיללו שבת כהפקר ממש, ויום אחד נגזר עליהם או התנצרות או גירוש!!! ויהודים אלו גילו

ולכן עלינו לדעת לקרב יהודים ולמצוא בהם את נקודת האור הפנימית, ויש!!!

ועד שתפנה לאחרים פנה אל עצמך, גם בך יש הרבה נקודות אור, הרבה נקודות חיוביות שעדיין לא טיפחת ועדיין לא השקעת בהם, וחבל!! כי מכוח נקודות אור אלו אתה יכול לטפס גבוה מאוד מאוד, קדימה!! אל תתייאש!! תמיד אפשר לתקן, עד הרגע האחרון אפשר, אז מהר רץ לעבודת ה' ידיו פרוסות אליך באהבה.

ויבאו האנשים על הנשים

ולמה?? למה הבעלים היו צריכים להוכיח, הרי למה נחשוד שהוא גנב מאשתו את תכשיטיה?? **אלא** ייתכן שהם באו לתקן מה שעשו בחטא העגל, ששם כתוב שתלשו מהנשים שלהם את התכשיטים נגד רצונן, לכן כאן בתרומת המשכן הם באו לתקן זאת ובאו בצורה הכי מכובדת לתרום את תכשיטי נשותיהם, ולכן הביאו את נשיהם למשה הנה הפעם זה מרצונן של הנשים הצדקניות ולא חלילה בכפייה ח"ו.

רבים מהמפרשים מבארים פסוק זה, מה טעם באו הבעל ואשתו יחד לתרום??? **וראיתי בספורנו** ובליקוטי הריצב"א שכתבו שהלכה ידועה שלא מקבלים צדקה מרובה מאשה נשואה, כי ייתכן שבעלה לא מסכים לכך, לכן הביאו הנשים את בעליהם להוכיח שתרומתן הייתה על דעת בעליהם.

ובזה שהתבזו הבעלים שהוצרכו להביא את נשותיהם איתם למשה, זה כיפר לבעלים על העוגמת נפש שעשו לנשותיהם בחטא העגל, כי גם נקודה זו לא נמחקת אגב החטא הגדול של העבודה זרה, ולכן התורה טורחת להבליט זאת, כן הם באו ביחד ולא בהפרדה, כי כאן הם תיקנו גם את הפגיעה בנשותיהם.

והתקשתי בתירוץ זה, כי לכאורה למה האישה לא מסרה לבעלה את תכשיטיה ושהוא לבדו יביא את התרומה בשם אשתו??

אלא ייתכן שהבעלים שהביאו את תכשיטי נשיהם רצו להוכיח למשה שהם הביאו את התכשיטים ברצון נשותיהם, לכן הם הביאו את האישה איתם שתוכיח שהנתינה היא מרצונה הטוב.

ללמדנו, שלפני שבונים מזבח, עלינו למחוק את הדמעות של האישה, עוד לפני המזבח יוריד דמעות עלינו למחוק את הדמעות לדמעות של סליחה ואושר וכבוד בין אדם לאשתו, בכבוד לאישה נבנה מזבח, ונבנה בית ה'.

וכמו שיהודי שדרש לחזק יהודים ביראת שמים ושמירת קדושת ישראל, אמר תוך כדי עדיף לכם להתחזק באמת ובתמים כי אם לא אנחנו ניפגש בבית דין!!! והוציא להם כרטיס ביקור של "טוען רבני" ואמר הנה יש לי גם כובע של "טוען רבני" ואני ממליץ לכם מניסיון מר, שעדיף לכם להתחזק תכף ומיד באמת ובישר, שלא נצטרך חלילה להגיע לצורך שימוש בכרטיס זה!!

המשך

מנשותיהם, והרי ברגע שהנשים לא רצו לתת, למה נהגו בברבריות ותלשו להם בכוח את התכשיטים הלוא הרבה יותר קל ופשוט לקחת מהאוצרות שלהם?? וכי למי שפורק עול אכפת לו לדייק בדברי אהרן בדיוק רב??

ונראה שאכן היהודים הקדושים, גם בעת נפילתם בחטא העגל לא רצו להיות כפויי טובה ולהשתמש בזהב שקיבלו בנס ובמתנה מבורא עולם ביציאת מצרים וביזת הים, לכן

ויש כאן מקום להעיר, וכי לא היה להם זהב בשפע ממה שלקחו ביציאת מצרים ומביזת הים, מדוע היו צריכים לקחת את תכשיטי נשותיהם??

וכאמור הם הביאו דווקא את תכשיטי נשותיהם בכדי לתקן מה שחטפו מהן בחטא העגל, אבל השאלה חוזרת על חטא העגל שמדוע שם לא השתמשו באוצרות שקיבלו ממצרים?? ואולי בגלל שאהרן דרש מהם לקחת דווקא

אותנו לחלוטין, לכן כל הזהב מהתכשיטים לא הספיק וכאילו נבלע והצטמק, שכך לא תהיה להם ברירה וינהגו בכפיות טובה וישתמשו בזהב שקיבלו בנס מהקב"ה ויתנו אותו לעגל רח"ל, ולכן השתמשו גם בזהב שקיבלו בנס, ולכן משה רבינו טען לבורא עולם **"וְדִי זֶהָב - וְכֶסֶף זֶהָב הִרְבֵּת לָהֶם"** לכן הם חטאו בעגל.

הם העדיפו לקחת רק מנשותיהם מה שהיה על גופן ממש כירושה מאבותיהם במשך הדורות, ולכן גם העדיפו לתלוש בכוח מגופן של נשיהם, עוד לפני שישתמשו באוצרות.

ואולי לא הספיק הזהב כי היצר הרע לא מסתפק בעבירה אחת הוא רוצה להשחית את המידות שלנו לגמרי ולהרוס

ללמדנו, שכפיות טובה זה גרוע מכל, שאפילו עם ישראל בעת נפילתם העצומה נזהרו לא להיות כפויי טובה, וגם נלמד מזה שהיצר הרע לא מסתפק להפיל אותנו בעבירות הוא רשע ורע שהוא מנסה גם להפוך אותנו למפלצות ולחיות אדם מושחתי מידות ואנשים דוחים ורעים לבריות, וכפי הידוע לכל היצר הרע לא רק מנסה להכשיל אותנו בעבירות הוא רוצה גם להפיל בן אדם שיפול גם מבחינת החוק שכך הוא יהיה עמוק בתוך הרשע ומסובך כל כולו בלי יכולת לצאת ולתקן.

המשך

ורצו אחרי בעליהם למשה בכדי שמשה ישמע אותן ויסכים לקבל את הזהב שלהן למרות שהם עצמם לא חטאו.

וייתכן עוד, שעד ידי שהנשים התעקשו לכפר גם על חטא שהגיע להם באונס גמור, בעצם הם באו לתקן גם את חטאם של בעליהם שחטאו בעגל ממש, כי כמו שהן באו לכפר על חטא שבא להם באונס גמור, כך רצו להשוות שגם בעליהם חטאו באונס גמור.

כי השטן החשיך את העולם והראה להם שמשה נפטר, והם נכנסו למצב של ייאוש ופחד, ומצד שני הם חוו גם אכזבה קשה כי הם המתו 40 יום עם כל הבגדים היפים והתכשיטים ששמו עליהם במתן תורה, וכך המתו בקוצר רוח למשה רבינו, ופתאום הכל קרס להם מול העיניים, לכן נפלו מהר ובקלות לעבודה זרה, וזה רצו הנשים החכמות והצדקניות להשוות אותם עם הבעלים שהכל ייחשב להם כאונס גמור, וכך הנשים רצו לתקן את חטא העגל לגמרי.

כידוע הנשים לא חטאו בעגל ואם כן מדוע הנשים בכל זאת תרמו את תכשיטיהם לצורך בניית המשכן??? וברוך ה' יש לי 2 תשובות בדבר.

תשובה ראשונה לכך שהנשים רצו שהמשכן לא ישמש רק ככפרת עוונות, אלא כבית קדוש לכבוד ה' ועם ישראל שבורא עולם משרה שכונתו בנו.

והתחדש לי עוד תשובה נפלאה בדבר, שהנשים רצו לכפר על אשר תכשיטיהם שימשו ליצירת העגל, ולמרות שזה נחטף מהם ונתלש מהם בכוח וזה אונס גמור, בכל זאת כאב להם שסוף סוף הזהב שלהם שימש לעבודה זרה, ולכן הם התעקשו לתת את התכשיטים שלהם למשכן שיתקן את חטאם.

ואולי הבעלים טענו לנשים שהם לא צריכות לתרום כי הן לא חטאו, ובכל זאת הנשים התעקשו ולכן הם לא ויתרו

ללמדנו שאם אדם מתקן חטא קל ביותר זה גורם לתקן גם אחרים בחטאים גדולים יותר, כי אנחנו כשרשרת ארוכה ותלויים אחד בשני, ובורא עולם מלא רחמים כשרואה צדיק שחוזר בתשובה על אונס גמור ועל חטא קל שבקלים, זה גורם שבורא עולם יתמלא רחמים על עם ישראל ויקבל תשובת רשעים בעבירות חמורות כי הוא משווה תשובה לתשובה, שעם ישראל אוהבים את הקב"ה ודואגים לנקות כל פגם לגמרי.

כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב

שלפחות הנשים יקבלו ויזכו בזכות הבעל שהיה לו בתכשיטים שלה.

וכל שכן כשהבעלים חזרו בתשובה וודאי יש כאן גילוי דעת ברור שהם מסכימים, כי אם הסכימו שהאישה תתרום אותם לעבירה כל שכן כשחזרו בתשובה הם ישמחו שתתרום אותם לצורך מצווה!!!!

ובכלל בפשטות כל או רוב הזהב הנמצא אצל היהודים זה ממה ששאלו מהמצרים ומביזת הים, כי לעבדים בדרך כלל אין רכוש יקר, אומנם מצאנו שליהודים היה צאן ובקר לכאורה זה היה שלהם גם בתור עבדים ולא רק ממה שקיבלו מהמצרים להקרבה בעת יציאת מצרים.

ואם אכן תכשיטי הנשים זה ממה ששאלה אישה מרעותה המצרית וגם מה שלקחה מביזת הים, אז זה כסף של האישה ולא של הבעל, כי כאן אין חשש שבא לה מגניבה ומשקרת שמצאה, ולכן לפחות שיהיה הקרן כמו נכסי מלוג שהבעל אוכל פירות, וכאן הבעל וודאי הסכים לוותר על הפירות???

ומה גם **שהנודע ביהודה** פוסק שאשה יכולה לתרום מתנה גדולה כשטוענת שזה ברשות בעלה, אז בשביל מה באו איתם הבעלים?? וכאמור הנשים לא חטאו בעגל אז למה באמת קיבלו מהן תרומה למשכן, הרי המשכן בא

מפרש רש"י **"על הנשים"** - עם הנשים, אבל אם זה הכוונה למה לא כתוב עם?? והמילה **"על"** לא מתאימה לכאורה?? לכן מוסיף ומבאר רש"י שהביאו חח ונזם בעודן על הנשים, דהיינו שהעל הולך על התכשיטים שהיו על הנשים, וכן פרש"י **"טו את העינים"** שעשו את היריעות צמר כשזה עדיין מחובר על העינים.

וקשה מדוע היה חשוב שהנשים יבואו לגבאים לתרום כשעדיין התכשיטים עליהם, מה המטרה בזה?? בפרט שיש שם גם תכשיטים של צניעות וכפי שפרש רש"י בהמשך הפסוק.

ובכלל שואלים המפרשים מדוע היו הנשים צריכות לבוא עם בעליהם??? **והספורנו** מסביר שהאנשים באו עם הנשים כי לא מקבלים צדקה מן הנשים אלא דבר מועט.

ולכאורה במדבר טעם זה לא שייך, שהרי הבעלים הסכימו שהנשים יתנו תכשיטים לעבודה זרה, וברגע שהבעלים הסכימו שזה יהיה לעבודה זרה אם כן זה נהיה מצדם לאיסור הנאה.

וממילא הנשים שלא הסכימו יתכן שזכו מההפקר, או על כל פנים גם אם נטען שאיסורי הנאה יש להם בעלים או כאן שלא חל האיסור אם כן אין כאן הפקר, בכל זאת ייתכן

לעשיית עגלי זהב רבים, וכפי שהגמרא מדייקת "אלה אלהיך" לשון רבים כי התאוו לעגלים הרבה, לכן הביאו את התכשיטים בעודם על הנשים להוכיח שבזהב זה אין חשש מוקצה לעבודה זרה, כי זה זהב מהנשים שלא רצו לתת את נזמייהן ותכשיטיהן לעגל.

ואכן זהב כשר שהבעל הביא משלו זה היה נדיר, ולכן דווקא בתרומת הזהב כתוב "הניפו" כי זה היה נדיר, וכמו שמפרשים שגם הבעל הניף וגם הגבאים הניפו, שהבעל שמח והתגאה בכך שהתגבר על היצר, וגם לשבח את הבעל שלא הקצה את הזהב שהיה לו לעבודה זרה, ולא נמשך אחרי היצר הרע שהשתולל ולא התאוה לעבירה ולעגלים נוספים כמו אחרים.

וייתכן שהנשים ניצלו את הפרצה הזו שהבעלים נאלצו להתרים אותם, ואז הם בשמחה התחילו לתרום בהתנדבות ולהתנדב לעשות במלאכה, ולכן כתוב כאן "כל נדיב לב", כי הפכו את התרמת המשכן לא רק לכפרה אלא גם לנדבת לב.

ונלמד מזה, שכל דבר יכול להתהפך מכל סוג של תכשיט נשים להתהפך ולהיות קודש קודשים, אז גם נשמה יהודית יכול להפוך עצמו ממאוס מחמת טומאה חמורה לקודש הקודשים, ועוד נלמד, שבמקום שאין איש, יש לאדם לפרסם וגם לפרסמו ברבים, "תנופה" על שהתגבר על היצר הרע, ולא יצטנע לפתע, אלא אדרבא ויגבה לבו, לחזק אחרים.

קחו מאתכם תרומה לה'

ומצד שני כתוב שיתרו ראה אותו באותו יום שופט בין איש לרעהו בדיני ממונות, ומצד שלישי כתוב שכל אחד יצא ורץ להביא תרומה!! אז מה בדיוק קרה באותו יום!!!

וייתכן שאכן משה ציווה על מלאכת המשכן, והזהיר אותם לקחת מעצמם "קחו מאתכם" והכוונה שיהיה 100 אחוז משלהם ללא חשש גזל, ולכן יתכן שחלק מעם ישראל חזרו בדחיפות למשה רבינו לדון בדיני ממונות בכדי שתורומתם תהיה גלאת ללא חשש גזל.

לכפר על חטא העגל!! ואכן לא כתוב שביקשו מהנשים תרומה???

והנה נשים לב לדבר מדהים, שבעצם הנשים לא חטאו וגם שבת לוי לא חטאו, ואם כן יש לנו יותר מחצי מנפשות עם ישראל שלא חטאו כלל בעגל, ומה גם שפחות מגיל 20 לא נחשבים לחוטאים בבית דין של מעלה, ואם רק הגברים היו תורמים אז שבת לוי והצעירים שהיה להם כסף לתרום הייתה תרומתם בטילה בתרומת רוב עם ישראל שחטאו.

ולכן באו הנשים ותרמו, ובתרומתן גרמו שהמשכן יהיה לא רק כפרת עוונות לעם ישראל אלא כמחשבה ראשונה של הקב"ה שאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

וייתכן שלכן בפסוק הקודם כתוב שרק הגברים באו לתרום, ורק בפסוק שאחריו כתוב שבאו הגברים ביחד עם הנשים, שיייתכן שבאמת רק הגברים נצטוו לתרום, אבל היות והזהב שברשותם היו בו חשש מוקצה לעבודה זרה וכפי שהרחיב ה"משך חוכמה" שהקצו את הזהב שלהם

קשה מאוד, למה כתוב "קחו מאתכם" ולא "תנו מאתכם"? והנה בפרשת תרומה כתוב "ויקחו לי תרומה" שם אפשר לפרש שמדובר אל הנשיאים או אל גבאי הצדקה שייקחו מאיש אשר ידבנו לבו, אבל כאן כתוב מפורש "ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל קחו מאתכם", אז אם כן ממי ייקחו היהודים, מעצמם?!

ועוד קשה, שמצד אחד כתב רש"י שממחרת יום כיפור משה לימד את עם ישראל את תרומת ומלאכת המשכן.

המשך

סוף סוף לאכול לחם אלא ניצל את הזמן לקיים עוד מצווה והיא לכבד תלמידי חכמים בגופו בכך ששימש כמלצר לתת להם אוכל!!!

וברור שמשה רבינו הוא כמלאך ממש, לא רק בשמים היה כמלאך אלא גם בארץ התנהג כמלאך.

אבל בכל זאת נלמד ממשה רבינו כפי שאמרו חז"ל בתנא דבי אליהו רבה כ"ה שחייב כל אדם לומר אימתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב, ומעשה אבות סימן יפה לבנים.

כשמשה רבינו כשירד מההר לאחר 40 יום שהיה בשמים שבהם לא אכל ולא שתה ולא ישן בכל זאת אחרי שירד הוא לא התפנה והשקיע לאכילה ושתיה ושינה.

אלא מיד כשירד הוא לימד תורה את העם, וגם למחרת הוא התאמץ ועבד קשה מאוד, שלימד את עם ישראל תורה ושפט ביניהם כל היום עד כדי כך שאפילו יתרו חמיו העיר לו על כך "נבול תבול".

וחוץ מכל זאת משה רבינו עשה לחמיו יתרו סעודת מצווה, וגם בסעודת המצווה משה רבינו לא ניצל את ההזדמנות

ולכן גם אנחנו לאחר עליה רוחנית גבוהה לא נתפרע בגסות על הגשמיות, במוצאי יום כיפור לא נאבד צלם אנוש ונתפרע על האוכל כי יום שלם לא אכלנו, ולא נתפרע במוצאי חג הפסח להתפרע על החמץ, ולא נישן כל חג השבועות כולל בתפילה ונשבש ימים שלמים כי היינו ערים כל בליל שבועות.

אלא נתנהג כמשה רבינו שהיה מלאך אמת בשמים וגם בארץ, כי הרוחניות הגבוהה שבה היינו אמורה להשפיע עלינו גם עם סיומה, ולא ניראה חלילה כפורקי עול וכשמחים להתפטר מעול המצווה וכתינוק הבורח מן בית הספר.

ויצאו מלפני משה - המשך

ומתוך המשגיח זצ"ל שהתורה מחדשת לנו שכאשר יצאו ממשה ראו בהם שיצאו ממשה, ולהבדיל ממי שיוצא מבית מרוח שרואים לפי הליכתו ששתה הרבה אלכוהול בבית מרוח.

שואל המשגיח הצדיק רבי אליהו לאפיאן הרי בתחילת הפרשה כבר כתוב שכל עם ישראל נקהלו לפני משה, אז ברור הדבר שיצאו מלפני משה, ולמה טרחה התורה להדגיש שיצאו מלפני משה???

לשאל שאלות, אלא קודם כל הביאו ורק אחרי זה הם שאלו שאלות מהבוקר עד הלילה.

וייתכן שלכן היה טענה נגד הנשיאים שהתעצלו והביאו אחרי כולם, שלכאורה הייתה להם כוונה טובה להשלים ככל שידרש???

אלא כאן הייתה תביעה עליהם, כי הרי כולם כולל אתם רצתם החוצה ממשה מיד ובזריזות להביא את תרומת השם בלי שאלות וחשבונות, אז למה התקררתם בדרך והתחלתם לחשב חשבונות, ועל כך נכתב **"והנשאים"** חסר, כי היה בהתנהגותם זו חיסרון.

אבל מי שיוצא מבית כנסת אחרי תפילה לוחטת גם כשיצא מהתפילה עדיין רושם התפילה על פניו, וגם כאן ראו שיצאו **"מלפני משה"**.

ולכן האכילה שלנו במוצאי צום צריכה להיות אכילה שעדיין השפעת קדושת הצום על פנינו שתהיה אכילה נאצלת עדינה בקדושה וטהרה וכראוי.

והאבן עזרא אומר שכולם יצאו בבת אחת בשונה מכניסתם שנכנסו קבוצות קבוצות, והמשמעות שכולם בלי יוצא מן הכלל רצו בזריזות להביא תרומה ולא התעכבו

במראת הצבאת אשר צבאו פתח אהל מועד

ונראה לתרץ שאם הכהן היה מתבונן במראה דרך עבירה מידי פעם היה מנסה להתבונן בה ממש ואם החושדים בו שיעקבו בו מהצד יראו שהוא לא מעביר עיניו אפילו לרגע לראותה במציאות סימן שאין כוונתו חלילה לעבירה ורק למצווה ראייתו דרך המראה.

ולפי זה נראה לפרש גם מדוע משה הסתפק האם לקבל את תרומת המראות כי הוא תכשיט של צניעות ואילו כל תכשיטי זהב הנשים קיבל בלי שאלות וספקות למרות שהיה שם גם תכשיטים של צניעות כמפורש ברש"י שם??

וייתכן, שכאן חשש משה לקבל את המראות כי חשש מהתקלה שיצא מראיית הכהן את האישה דרך המראות ומה יגידו פרחי הכהונה, **לכן טען לו בורא עולם** שמראות אלו שימשו במסירות נפש להקים ולהחיות את עם ישראל בזמנים הקשים ביותר של הגלות, ולכן זה חפץ של קדושה **"קדושת עם ישראל"** ואין חשש שכהן שכוונתו לקדושה כשיסתכל דרך מראות קדושות אלו בנשים שבאות וצובאות להקריב קורבנות בפתח אוהל מועד שחש וחלילה יצא מזה תקלה וקלקול לפרחי הכהונה.

כתוב בספר ליקוטי תורה של האר"י הקדוש שהכהן היה מתבונן בפניו של האדם המקריב וכך היה רואה ומכיר את חטאו ומתקנו על ידי כוונות בעת ההקרבה, אבל כשיאשה הקריבה הכהן לא היה מסתכל בפניה אלא מסתכל עליה דרך המראות **"מראות הצובאות"** שהיו בכיור.

ומקשה האדמו"ר **המנחת אלעזר ממונקאטש** שמה ההבדל אם הכהן מסתכל על האישה ישירות או דרך מראה הרי אם כוונתו לטובה יהיה שניהם מותרים, ואם חלילה כוונתו לרעה שניהם יהיו אסורים???

ותירץ, שאכן אין חשש שהכהן יסתכל לשם עבירה חלילה, אלא יש חשש שמא פרחי הכהונה הכוהנים הצעירים יטעו שמותר להתבונן בפני אישה, לכן הכהן לא יסתכל על האישה רק יתבונן בה דרך מראה.

ועדיין קשה לענ"ד שיש חשש שפרחי הכהונה יבחינו שהכהן מתבונן בה דרך המראה אולי יפרשו זאת כצביעות, שכאילו הכהן לא מסתכל עליה אבל מהצד דרך תחבולה הוא מסתכל עליה, ויש בזה הרס לחינוך לצביעות חלילה???

ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר מחילול השם ומהרס הדור הצעיר, שלמרות שאנחנו יודעים בעצמנו שהכל כשר ובלי שום כוונות רעות, בכל זאת עלינו להיזהר שמא הדור הצעיר יחשוף ויפרש את מעשינו כדבר שלילי ויתיר לעצמו איסורים מכוחנו.

כל העשה בו מלאכה יומת

מלאכות המשכן הם המדד למלאכות של ששת ימי בראשית.

והנה בפעם הראשונה שבורא עולם מדבר על בצלאל לא כתוב **"ולהרות נתן בליבו"** ורק בפרשתנו כתוב משפט זה, ולמה???

ונראה שאחרי חטא העגל שהעולם נברא כביכול מחדש היה חובה שעולם חסד יבנה לכן דווקא הנכד של חור שנרצח לא רק שיבנה את המשכן לכפר על עם ישראל אלא גם ישקיע ללמד אחרים שגם להם יהיה חלק וזכות בבניית המשכן ולא רק הוא.

ממלאכת המשכן לומדים על המלאכות האסורות בשבת, כמאמר הגמרא שמלאכה שהייתה במשכן היא חשובה ואסורה בשבת, **ובהערות רי"א חבר לאדרת אליהו** הוסיף שהמלאכות שהיו במשכן זה המלאכות שהיו ששת ימי בראשית, כי המשכן הוא דוגמא לכל הבריאה.

ואולי אפשר להוסיף, שעל ידי חטא העגל כל העולם נהרס, עד כדי כך שבורא עולם רצה למחוק את עם ישראל ולהתחילו ממשה, והיות וכל העולם נברא עבור עם ישראל אם כן על ידי העגל כביכול העולם היה גם צריך להימחק עם עם ישראל ולהתחילו מחדש עם בני משה, אבל המשכן בא לתקן את עם ישראל ובעצם את כל העולם כולו, לכן

ללמדנו, שיש הנהנים לעזור ולרחם אבל רק הם שרק הם יחשבו המוצלחים והטובים, אבל שעוד יהיו טובים ומוצלחים שיתחרו ויעמידו אותי בצל זה חס ושלום!! והתורה הקדושה דורשת מהפלא הגדול בצלאל בן 13 גש ותלמד אחרים, תן לעוד יהודים להיות אנשי פלא לא רק אתה.

ובצלאל למרות שבורא עולם חנן אותו ביכולות להורות לאחרים, יכול היה להתחמק כי לא נצטווה על כך בפירוש, והיצר היה מרמה אותו שהוא נצטווה מפורש לעבוד ולבנות את המשכן ולא להשתמש בזמן זה ללמד אחרים, וגם הגאווה של אני ואפסי עוד הייתה מתלבש בארשת של ענווה פסולה שזה עזות וחוצפה שילד בן 13 ילמד אנשים מבוגרים ממנו, ובצלאל דחה זאת מכל וכל וניצל כל מתנה שקיבל מבורא עולם בשלימות ולימד את הגדולים ממנו בלי משחקי ענווה.

בס"ד

עלוני וטהר ליבנו

הצפסת עלוני השבוע נתמא:

לעילוי זעמית

אבי ידידי ושותפי בעלונים

רבי יוסף בן זילווה

ועמוס בן מרים

זה המקום לברך את ידידי בלב ונפש שותפי בעלונים
הרב שמשון בן שרה הי"ו
להצלחה בכל העניינים אמן

לעילוי נשמות הצדיקים והצדקניות ע"ה

א"מ ר' שלום בן יצחק ריינר דודי הגאון רבי יונתן בן הגאון רבי יצחק זצ"ל
חדוה בת ישעיהו היינמן יצחק בן יעקב היינמן הינדא בת שלמה היינמן
רחל פריידא בת אביגדור בן ציון ומרדכי חיים בן רגינה
ש"ב הצדיק רבי יהודה (יודל) בן הרב צבי אריה זצ"ל אקרמן

לשידוך הגון בקרוב:

ישכר שלמה בן בראנה אליהו בן עליה ראובן בן פרידה ישראל בן מרים אוריידה
משה בן נלי משה חיים בן לאה עקא נעמי בת פייגא רייזל
יוסף ישראל בן פייגא רייזל בתיה ברכה והדסה נחמה בת פייגא רייזל
"יהושע אליקים בן רחל" "בת אל בת רחל" ליליוס האון ולפנסה סופה

ולרפואת והצלחת

הרב שלמה שמריהו בן חנה הרב אליעזר יעקב בן עקה משה לייב בן שושנה
שילה בן ציפורה דינה יעל בת שיינדל רייזל מיכל בת רינה גאולה בת שושנה
אורלי בת סילין אלי בן זרי (רבקה) אורי בן אורלי אריאלה בת אסתר
רפאל אליהו בן נעמי משה בן לאה ראובן בן לואיסה
מניה בת צביה פייגא רייזל בת שרה צפורה חיים מאיר בן מלכה רוזא

להצלחת:

אסתר בת חנה מרגלית בת אסתר עדן בן מיכל

קבלת עלונים קבוע באימייל להארות והערות

106855@gmail.com

+972527120333 יוחנן ריינר

יהודי יקר, אנא עזור ותהיה שותף
להדפסת ספר החיזוקים "וטהר ליבנו"
על כל הפרשיות
תזכה למצוות